

Na temelju članka 4.8. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09, i 1/11) i čl. 6. i 7. Pravilnika o tarifnom postupku ("Službeni glasnik BiH", broj 44/05), rješavajući po zahtjevu Neovisnog operatora sustava u Bosni i Hercegovini, broj: 34/15 od 30. listopada 2015. godine, na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju, održanoj 29. prosinca 2015. godine, donijeta je

ODLUKA

O TARIFAMA ZA SUSTAVNU I POMOĆNE USLUGE

Članak 1. **(Predmet)**

Ovom odlukom utvrđuje se tarifa za sustavnu uslugu i tarifa za prekomjerno preuzetu reaktivnu energiju iz prijenosnog sustava Bosne i Hercegovine.

Članak 2. **(Sustavna usluga)**

- (1) Određuje se finansijski opseg sustavne usluge u 2016. godini u iznosu od 60.243.677 KM i utvrđuje tarifa za sustavnu uslugu u iznosu od 0,5014 feninga/kWh.
- (2) Sredstva prikupljena po osnovu tarife za sustavnu uslugu koriste se isključivo za tržišnu nabavku pričuve kapaciteta sekundarne i tercijarne regulacije, kao i nabavku električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnom sustavu i kompenzacije neželjenih odstupanja prema susjednim regulacijskim područjima.

Članak 3. **(Prekomjerno preuzeta reaktivna energija)**

Tarifa za prekomjerno preuzetu reaktivnu energiju sa mreže prijenosa utvrđuje se u iznosu od nula (0) feninga/kvarh.

Članak 4. **(Obračun odstupanja balansno odgovornih strana od dnevnog rasporeda)**

Vrijednosti odstupanja balansno odgovornih strana od dnevnog rasporeda obračunavaju se na satnoj razini. Neovisni operator sustava u Bosni i Hercegovini (NOS BiH) obračunava odstupanja u energetske i finansijske smislu u skladu sa Tržišnim pravilima ("Službeni glasnik BiH", broj 48/15) i odgovarajućim procedurama.

Članak 5. **(Obračun i fakturiranje pomoćnih i sustavne usluge)**

- (1) NOS BiH izrađuje obračun pomoćnih i sustavnih usluga u skladu sa Tržišnim pravilima i odgovarajućim procedurama, na osnovu kojeg se vrši fakturiranje i plaćanje usluga.
- (2) Obračun iz stavka (1) ovog članka se dostavlja pružateljima pomoćnih usluga, opskrbljivačima kupaca priključenih na prijenosni sustav, operatorima distributivnih sustava u BiH i DERK-u. U obračunu se navode finansijske i energetske pozicije NOS-a BiH i tržišnih subjekata.
- (3) U cilju izrade točnog obračuna, operatori distributivnog sustava dužni su NOS-u BiH pravodobno dostavljati sve potrebne podatke i informacije.

Članak 6.
(Završne odredbe)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se od 1. siječnja 2016. godine.

Izreka odluke se objavljuje u “Službenom glasniku BiH”, službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Obrazloženje

Postupak određivanja tarifa za sustavnu i pomoćne usluge proveden je kroz tarifni postupak pokrenut po zahtjevu Neovisnog operatora sustava u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: NOS BiH), broj: 34/15 od 30. oktobra 2015. godine (zaprimljen 2. studenoga pod brojem: 04-28-5-326/15).

Zbog toga se umjesto ponavljanja opisa tijeka postupka, referentnih dokumenata i podnesaka podnositelja zahtjeva i osoba koje su sudjelovale u postupku u svojstvu umješača, primijenjenih regulatornih načela i relevantnog pravnog okvira u obrazloženju ove odluke, Državna regulatorna komisija za električnu energiju (u daljnjem tekstu: Komisija) poziva na odnosne dijelove obrazloženja Odluke broj: 04-28-5-326-48/15 od 29. prosinca 2015. godine (“Službeni glasnik BiH”, broj 2/16) kojom je istom subjektu utvrdila potrebni godišnji prihod za 2016. godinu, a čiji je integralni tekst dostupan na web stranici Komisije.

Komisija konstatira da je izvješće voditelja postupka pružilo razumnu osnovu Komisiji da na predloženim podacima, argumentima i pojašnjenjima, te komentarima NOS-a BiH i zainteresiranih osoba datim na prijedlog ovog izvješća, nakon što ih je pažljivo razmotrila i procijenila, donese svoju konačnu odluku o tarifi za sustavnu i pomoćne usluge.

U vezi sa predmetom ove odluke NOS BiH i umješači JP Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne, d.d. Mostar, MH Elektroprivreda Republike Srpske, Matično poduzeće, a.d. Trebinje i Aluminijski zavod, d.d. Mostar nisu imali primjedbi, a komentari JP Elektroprivreda Bosne i Hercegovine, d.d. Sarajevo, u najkraćem se rezimiraju kako slijedi: JP EP BiH podržava preporuku da se tarifa za sustavnu uslugu odredi na temelju rezultata završenih tenderskih procedura i ukazuje da umjesto preporuke da tarifa za prekomjerno preuzetu reaktivnu energiju iz prijenosnog sustava iznosi nula (0) feninga/kWh, treba pristupiti valorizaciji pomoćne usluge – regulacija napona i reaktivne snage.

Komisija, dakle, mora usmjeriti svoja razmatranja na sve specifičnosti i okolnosti vezane za sustavnu i pomoćne usluge u elektroenergetskom sektoru BiH, primjedbe i komentare umješača isticanih u tijeku cijelog postupka, te cjelovitom opservacijom odlučiti o tarifama. Slijedeći takve obveze, Komisija izlaže sljedeća svoja stajališta:

Podržava se stav voditelja postupka da se tarifa za sustavnu uslugu, odnosno proračun potrebnog prihoda za nabavku pomoćnih usluga, temelji na ponudama i rezultatima iz završenih tenderskih procedura koje je NOS BiH proveo, kao i na procjeni za nedostajuće kapacitete za 2016. godinu kako je prikazano u koloni 3 sljedeće tabele:

	Zahtjev	Vrijednosti na osnovu rezultata tenderske procedure 2016. g.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Sekundarna rezerva	12.855.717	12.855.717
Tercijarna rezerva nagore	14.263.680	14.263.680
Tercijarna rezerva nadole	1.255.500	1.255.500

Ukupan iznos za PU sekundarne i tercijarne rezerve	28.374.897	28.374.897
Ukupan iznos za gubitke	33.600.000	31.868.780
UKUPNO (KM)	61.974.897	60.243.677
Energija (kWh)	12.014.071.475	12.014.071.475
Tarifa za sustavnu uslugu (fening/kWh)	0,5159	0,5014

Na temelju planiranog potrebnog prihoda za nabavku pomoćnih usluga u iznosu od 60.243.677 KM i ukupne energije koju preuzimaju kupci iz prijenosnog sustava u Bosni i Hercegovini od 12.014.071.475 kWh, određuje se tarifa za sustavnu uslugu u iznosu od 0,5014 fening/kWh.

Procjena potrebnog prihoda za nedostajuće kapacitete za 2016. godinu učinjena je na temelju prosječnih ponderiranih cijena ostvarenih u tenderskim postupcima koje je proveo NOS BiH, a zbog objektivnog zakašnjenja u provedbi tenderske procedure, potreban prihod za osiguranje rezervnog kapaciteta za tercijarnu regulaciju nadole određen je za devet mjeseci u 2016. godini.

Imajući u vidu da problem suficita reaktivne snage dovodi do visokih naponskih prilika u prijenosnom sustavu na 400 kV i 220 kV, da *Tarifna metodologija* ne valorizira pomoćnu uslugu regulacije napona i reaktivne snage, te da u odsustvu investicija u odgovarajuću infrastrukturu (prigušnice) ne postoji mogućnost zadovoljavajućeg rješavanja ovakve situacije, Komisija smatra da naplata prekomjerno preuzete reaktivne energije iz prijenosnog sustava nije opravdana. Naime, korisnici koji u ovakvim prilikama troše reaktivnu energiju zapravo pomažu rad elektroenergetskog sustava. Dakle, Komisija određuje da tarifa za prekomjerno preuzetu reaktivnu energiju iz prijenosnog sustava iznosi nula (0) feninga/kvarh, s obavezom da pažljivo prati njenu primjenu i istu po potrebi podešava.

S obzirom da se u elektroenergetskom sektoru Bosne i Hercegovine u praksu uvodi novi model nabavke pomoćnih i pružanja sustavne usluge, DERK će kontinuirano pratiti primjenu ove odluke i pravila koja reguliraju ovu oblast.

Primjereno članku 14. Pravilnika o tarifnom postupku, podnosilac zahtjeva kao regulirani subjekt ima obvezu osigurati pristup javnosti zvanično odobrenim tarifama tako da odlukom odobrene tarife budu na raspolaganju javnosti u njegovom glavnom uredu tijekom radnih dana i objavljene na njegovoj web stranici.

U skladu sa člankom 9.2 Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini, protiv odluke o odobrenju tarifa može se pokrenuti postupak pred Sudom Bosne i Hercegovine podnošenjem tužbe u roku od 60 dana od dana primitka ove odluke.

Broj: 04-28-5-326-49/15
29. prosinca 2015. godine
Tuzla

Predsjedatelj Komisije
Milorad Tuševljak